

Tadeusz Skoczek

Bibliografia czasopisma „Myśl Polska”

Niepodległość i Pamięć 23/3 (55), 380-383

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

charakterystyki generałów w języku angielskim. Ogrom dokonań i zasług potomków polskich emigrantów, mających udział w rozwoju cywilizacyjnym innych państw i narodów, a także służba pod obcymi sztandarami oficerów, podoficerów i zwykłych żołnierzy, może być przedmiotem prac badawczych oraz wielu publikacji, o czym pisze we wstępie dyrektor Muzeum Niepodległości w Warszawie dr Tadeusz Skoczek. Wspomina także o efektach współ-

pracy ze Światową Radą Badań nad Polonią i o misji, jaką pełni Fundacja Polonia Semper Fidelis.

Adam Stasiński

Zbigniew Judycki, *Pod obcymi sztandarami. Generałowie polskiego pochodzenia w siłach zbrojnych państw obcych*, Wydawnictwo: Fundacja Polonia Semper Fidelis i Muzeum Niepodległości w Warszawie, Warszawa 2016, ss. 234.

Bibliografia czasopisma „Myśl Polska”

Zanika idea sporządzania bibliografii szczegółowych. Powszechny dostęp do informacji internetowej eliminuje tworzenie zestawień bibliograficznych. Jeszcze wymóg oceny parametrycznej artykułów naukowych wymusza na autorach przygotowanie zestawień wykorzystywanej literatury, ale monograficzne bibliografie zdarzają się nieczęsto. W związku z rewolucją cyfrową zapanowało błędne przekonanie, że wszelkie informacje znajdziemy w sieci.

Mamy wprowadzić „Bibliografię Zawartości Czasopism”, która jest częścią bibliografii narodowej prowadzonej przez Bibliotekę Narodową, ale jest to zestawienie niektórych tylko artykułów z wybranych tytułów przekazywanych w ramach

egzemplarza obowiązkowego. Interesujące nas czasopismo reprezentowane jest w katalogu elektronicznym przez dwa rekordy: wywiadem z Janem Engelgardem, „*Myśl Polska*” musi być pismem poważnym, zamieszczonym w numerze 33–34 z roku 2013, przeprowadzonym przez Grzegorza Lepiankę oraz artykułem Macieja Motasa, „*Myśl Polska*”, *głos rozsądku w twoim domu*, z numeru 29–30 z roku 2007.

Twórcy bibliografii selektywnej nie mają obowiązku sporządzania zestawień tematycznych, te pozostawiane są odrębnym zespołom bibliografów. Wspólna baza artykułów z gazet i tygodników, tworzona obecnie przez Zakład Katalogowania Dziedzinyowego BN z wybranymi bibliotekami wojewódzkimi,

rejestruje „Myśl Polską” również dwoma artykułami. Pierwszy to esej Bogusława Kowalskiego, *Byliśmy wierni Narodowi. Myśl Polska 1941–2001*; drugi jest tylko hasłowo związany z czasopismem, bo to artykuł Witolda Starnawskiego pt. *Bezdroża myśli i manowce polityki* zamieszczony w „Głosie” (sic!). To wypisy z bazy za lata 1996–2005. W kolejnej bazie, tworzonej od 2005 roku znajdziemy już informacje o ponad 200 artykułach z „Myśli Polskiej”.

Nic jednak nie zastąpi pełnej bibliografii czasopisma stworzonej w jednym miejscu, dostępnej w wydawnictwie zwartym, co nie wyklucza również zamieszczenia treści w Internecie.

Recenzowane wydawnictwo „Myśl Polska”. *Bibliografia tygodnika 1941–1992* ma dwóch faktycznych autorów. Dostrzeżemy ich dopiero na stronie czwartej, redakcyjnej, gdzie przeczytamy: Opracowanie: Andrzej Kotecki, słowo wstępne: Maciej Motas. Tytuł bardzo interesującego skądinąd wprowadzenia M. Motasa jest nieco mylący: „*Myśl Polska*” – najstarszy tygodnik narodowy. Jak wynika z lektury czasopismo to niekiedy tylko ukazywało się w cyklu tygodniowym, częściej był to dwutygodnik, miesięcznik, a zdarzały się okresy, w których pismo wychodziło rzadziej. Precyzyjnie można określić to innymi pojęciami:

najstarsze pismo, najstarszy periodyk. Gdyby przygotowywano kiedyś wznowienie warto też zadbać, aby tytuł z okładki był tożsamy z podanym na karcie tytułowej. Również spis treści warto rozpocząć od informacji, że książka ma zatytułowane słowo wstępne oraz jego autora.

Andrzej Kotecki ma już w swoim dorobku kilka bibliografii, warto niektóre wymienić: „*Biuletyn Historyczny*” 1963–1995. *Bibliografia zawartości*, ukazała się „Biuletynie Historycznym Muzeum Marynarki Wojennej”, numer 15 z 1997 roku (strony 142–154); *Bibliografia zawartości „Naszych Sygnałów” za lata 1993–2005* wydrukowana została również w wymienionym „Biuletynie”, w numerze 22 z 2007 roku (strony 233–248); *Bibliografia miesięcznika „Morze” z lat 1924–1939* zamieszczona została w „Nautologii”, w numerze 1–2 z 2001 roku (strony 21–68), a *Bibliografię zawartości rocznika „Muzea Walki” (1968–1991)* zaprezentowano w kwartalniku „Niepodległość i Pamięć”, w numerze 1–4 z 2012 roku (strony 280–308). Wszystkie te informacje możemy pozyskać z katalogu Biblioteki Narodowej. Znajdziemy tam również recenzowaną książkę. Rekord informujący o bibliografii „Myśli Polskiej” nie notuje jednak autora wprowadzenia. Wpis katalogowy, robiony prawdopodobnie

z autopsji, pomija tę ważną informację. Dlatego – powtórzmy – na wydawcy ciąży podstawowe zadanie, polegające na podawaniu informacji autorskich i redakcyjnych na kartach tytułowych realizowanych wydawnictw. Unikniemy wtedy niedoinformowania.

Daty podane w tytule wiążą się z ukazaniem pierwszego numeru oraz wydaniem ostatniego na emigracji. Pismo założono na początku 1941 roku, pierwszy jego numer wyszedł z datą 20 marca 1941. Formatem nawiązywał do przedwojennej „Myśli Narodowej”, która wychodziła w latach 1921–1939. Londyńska „Myśl Polska”, reprezentująca politykę emigracyjnego obozu narodowego miała – jak pisze Maciej Motas – olbrzymi wpływ na kształtowania opinii, podobnie jak „Robotnik Polski”, organ PPS oraz „Zielony Sztandar” wydawany przez Stronnictwo Ludowe. Pierwotnie był to dwutygodnik. Od marca 1946 do listopada 1949 pismo wydawano w cyklu miesięcznym, by znów przejść do cyklu dwutygodniowego, ale z formatem zmniejszonym do „zeszytowego”. Od 1955 znowu wydawano „Myśl Polską” w formie i na papierze gazetowym. Informacje prasoznawcze wynotować musimy z całego tekstu M. Motasa, bowiem jego troską było zapewne napisanie wprowadzenia politolo-

gicznego, kreślącego dzieje pisma na tle sporów emigracyjnych, a przede wszystkim w oparciu o przedstawiane dzieje Narodowej Demokracji na Obczyźnie. W związku z omawianiem dalszych losów „Myśli Polskiej” wynotowujemy: „Lata 60. i 70. ub. wieku to okres stałego zmniejszania się zarówno objętości, jak i częstotliwości ukazywania się pisma. Zmniejszyła się także stopniowo liczba osób zaangażowanych w jego wydawanie, spadła liczba odbiorców, co było uwarunkowane w dużej mierze naturalnymi procesami dotyczącymi polską emigrację” (s. 9). W przypisie do tej informacji autor podaje, że jak wynika z raportu krajowego MSW, opublikowanego w 2004 roku przez S. Cenckiewicza, nakład wynosił 1 000 egz., z czego 200 kupowała Rozgłośnia Radia Wolna Europa.

W 1992 roku, już po polskiej transformacji emigracyjne Stronnictwo Narodowe przystąpiło do formującego się w kraju Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego. Na kongresie w Londynie (4–6 września 1992) zakończyło swoją działalność. „Myśl Polską” przekazano Fundacji Narodowej im. Romana Dmowskiego działającej w Warszawie. Dodajmy od siebie, że krajowi kontynuatorzy przejętej tradycji narodowej, przedwojennej i emigracyjnej, w nowych warunkach krajowych

nie uzyskali sukcesu politycznego. Jan Tomasz Zamoyski, prezes partii w latach 1991–1998, był przez jakiś czas senatorem RP (1991–1993), Bogusław Kowalski – faktycznie kierujący SND od początku, formalnie od 1998, był posłem V i VI kadencji (2005–2011), ale partyjnie związanym z innymi formacjami narodowymi (Liga Polskich Rodzin, Ruch Ludowo-Narodowy).

Bogusław Kowalski był jednocześnie w latach 1993–1997 redaktorem naczelnym „Myśli Polskiej”, później przekazał redagowanie pisma Janowi Engelgardowi.

Powyższe informacje wychodzą już poza okres, którym zajmują się autorzy recenzowanej książki.

Andrzej Kotecki swoją bibliografię konstruuje w sposób rozumowany. Na początek grupuje informacje w rozdziale „Polska”, w wyznaczonych podrozdziałach: „Zagadnienia ogólne”, „Historia” (tu wyodrębnia tematykę związaną z okupacją niemiecką 1939–1945 oraz osobno zbiera artykuły na tematy określone podtytułem „Sprawy londyńskie”). Następnie przedstawia problematykę związaną z Polską po 1945 roku, wyodrębniając artykuły na temat gospodarki i przemysłu, rolnictwa, polityki zagranicznej, Kościoła. Osobno zestawia teksty poświęcone Polsce po 1989 roku.

W kolejnym rozdziale znajdziemy artykuły związane z postaciami, ułożone w porządku alfabetycznym, dalej rozdziały „Wojsko”, „Kultura” (tu zagadnienia ogólne, poezja, proza) oraz duży rozdział poświęcony sprawom międzynarodowym. Szósty rozdział dotyczy notacji recenzji teatralnych i filmowych. Bibliografię kończą zestawienia stałych działów „Myśli Polskiej”, indeks autorów, bibliografia materiałów ilustracyjnych, nekrologi, ilustratorzy, a nawet wykazy wpłacających na fundusze partyjne i wydawnicze oraz wykazy reklamodawców.

Benedyktyńska praca Andrzeja Koteckiego wymaga naśladowców, warto też zaprezentować bibliografię od roku 1993 do dzisiaj. Autorzy zajmujący się polskim czasopiśmiennictwem oraz stosunkami politycznymi, partiami, polityką międzynarodową – mają już doskonale narzędzie do dalszych analiz i badań. Ewentualny drugi tom bibliografii „Myśli Polskiej” uczyni te badania efektywniejszymi.

Tadeusz Skoczek

[Andrzej Kotecki, Maciej Motas], *Myśl Polska. Bibliografia tygodnika 1941–1992*, Wydawnictwo Myśl Polska sp. z o.o., Warszawa 2016, ss. 311.